

Rapportage Regio Deal vitale wijken Batau Nieuwegein 2020 (Muntenbuurt)

2 juli 2021

Inhoud

Inleiding	1
Coronapandemie	2
Eén overheid	2
De Nieuwegeinse aanpak: "Betere Buurten"	3
Structuur en organisatie	3
Hoofddoel en subdoelen i.r.t. Pijlers:	3
Project opstart 2020	4
Voortgang per Pijler:	
- Pijler Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid	5
- Pijler Veiligheid & Ondernijning	5
- Pijler Participatie en Armoede / Schulden	6
- Pijler Gezondheid	6
Tot slot	6

Inleiding

In juli 2020 is de Regio Deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove gesloten. Voor de Muntenbuurt in de wijk Batau is de Regio Deal een enorme (financiële) impuls om de Nieuwegeinse buurtenaanpak 'Betere Buurten' te verbreden. 'Betere Buurten' is enkele jaren geleden gestart met de ambitie de bestaande buitenruimte duurzaam te vernieuwen. Juist door de extra impuls vanuit de regiodeal kan er nu gelijktijdig ingezet worden op maatschappelijke en veiligheidsaspecten waardoor een integrale buurtaanpak ontstaat. Daarnaast draagt de regiodeal bij aan het opgang brengen van een gebiedsontwikkeling van met name het aanwezige winkelcentrum en transformatie van diverse kantoorpanden naar wonen.

De pijlers waarin geïnvesteerd wordt in de buurt zijn:

- 1) Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid;
- 2) Veiligheid en Ondernijning;

- 3) Participatie en Armoede;
- 4) Gezondheid:

Deze vier pijlers staan niet los van elkaar, maar versterken elkaar onderling. Door de pijlers in samenhang aan te pakken ontstaat enerzijds een buurtaanpak waarbij alle mogelijke vraagstukken direct binnen het programma opgepakt kunnen worden en anderzijds kunnen interventies vanuit andere pijlers bijdragen aan het oplossen van vraagstukken. De bewoners van de buurt zijn hierbij de grootste winnaars: één loket, één aanspreekpunt voor alle casuïstiek.

In november 2020 is het uitvoeringsprogramma 2021 vastgesteld door het Rijk-Regio Overleg. In deze rapportage staan de belangrijkste acties en resultaten van de aanpak in 2020

Coronapandemie

De Coronapandemie is nog gaande. Wat de effecten op de lange termijn precies zijn, blijft nog onzeker, maar duidelijk is dat de Coronapandemie een sterke wissel trekt op de bewoners van de buurt. Zoals overal in den lande is er zorg voor een toename van werkloosheid, hebben ondernemers het zwaar, zien we extra jongerenoverlast, zorg om gezinnen met complexe problematiek, risico op onderwijsachterstanden en minder kans op werk voor leerlingen en vooral psychische problematiek bij jeugdigen en jong volwassenen. Voor heel Nieuwegein worden maatregelen genomen en worden activiteiten ontplooid. Of er specifiek extra inzet in de Muntenbuurt nodig is zal de nabije toekomst moeten uitwijzen.

Naast de hierboven geschetste problematiek is het vooral (zeer) lastig gebleken om goed in contact te komen met de bewoners van de buurt. Fysieke samenkomsten zijn niet toegestaan waardoor het moeilijk is om juist bij de start van het project het goede gesprek te voeren met de buurtbewoners.

Eén overheid

Met deze Regio Deal wordt uitvoering gegeven aan Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid. Vanwege de steeds complexere en meer integrale vraagstukken wordt samenwerking tussen Rijk, Regio en andere partners steeds crucialer. Deze relatief nieuwe manier van interbestuurlijk samenwerken sluit aan bij de gebiedsgerichte aanpak die gemeenten uitvoeren en Rijk en provincie voor ogen hebben. Door dicht op de samenleving als 'één overheid' te opereren kan direct worden geschakeld tussen de diverse overheidslagen, kunnen knelpunten (in wet- en regelgeving) gezamenlijk en gericht worden opgelost en daarnaast leidt de effectieve kennisuitwisseling tussen partners er bovendien toe dat het gezichtsveld van de diverse overheidslagen wordt verbreed en verdiept.

In het eerste half jaar van deze Regio Deal zijn de eerste stappen gezet in de samenwerking tussen regio en rijk en binnen de regio. Het leren van elkaar staat centraal. Er is een begin gemaakt met het zoeken naar meekoppelkansen. Zo is er met diverse ministeries gesproken over welke juridische mogelijkheden er zijn om malafide woningeigenaren aan te pakken. Het monitorings- en kennisdelingstraject is in voorbereiding. Er is een plan van aanpak gemaakt door het RIVM samen met de GGD en de Universiteit Utrecht, in samenwerking met gemeenten en provincie Utrecht. Ook gemeente Amersfoort sluit aan met de vitale wijken aanpak in het Soesterkwartier. Provincie Utrecht is opdrachtgever. Voor de Muntenbuurt wordt er een aansluiting gemaakt met onder andere Sociale kracht Monitor en overige binnen Nieuwegein beschikbare monitoringsgegevens.

De regionale governance is eenvoudig opgezet. In de Regio Deal (artikel 8.6) zijn uitgangspunten vastgesteld waar uitvoering aan gegeven wordt. Het primaat van de uitvoering ligt in de drie wijken.

De Nieuwegeinse aanpak: “Betere Buurten”

Met Betere Buurten zet de gemeente Nieuwegein de komende decennia in op een sociaal gedragen en integrale aanpak voor het verbeteren van de buitenruimte.

De hoofddoelstelling van Betere Buurten is:

- De buitenruimte in Nieuwegeinse buurten duurzaam vernieuwen, zodat bewoners ook in de toekomst prettig in hun buurt kunnen wonen.

De subdoelen van Betere Buurten zijn:

- een groene buurt
- een gezonde buurt
- een betrokken buurt
- een buurt voor jong en oud
- een schone & veilige buurt.

Minstens zo belangrijk is de methodiek die wordt ingezet om de hierboven genoemde (sub)doelen te bereiken: niet voor de buurt maar door de buurt is het motto. Wij noemen dit de “Betere Buurten aanpak”. De kennis en kunde van de buurt zit bij de bewoners en overige stakeholders. Waar is behoefte aan, wat wordt als probleem gezien en vooral waar liggen kansen? De bewoners en stakeholders brengen de input en de gemeente probeert samen met hen oplossingen te zoeken, uit te werken en uit te voeren. Kortom, er wordt een zeer uitgebreid participatieproces doorlopen waarbij er een continue intensieve samenwerking plaatsvindt tussen gemeente, bewoners en stakeholders. Juist door deze aanpak, waarbij ook veel 1 op 1 gesprekken plaatsvinden komt ook andere (persoonsgebonden) problematiek naar boven. Tot op heden werd dit door het Betere Buurten team intern ‘weggezet’ naar andere gemeentelijke afdelingen. Hierdoor raakte het team (soms) het zicht kwijt op de casus maar bleef voor de bewoners wel aanspreekpunt (het Betere Buurten team is zichtbaar in de wijk). Juist hierdoor is er behoefte ontstaan om (nog) veel meer als één gemeente de bewoners te gemoed te treden en (nog) veel meer in te zetten op een geïntegreerde buurtgerichte aanpak. De Regiodeal maakt deze vervolgstap mogelijk!

Structuur en organisatie

Sinds de start van het Betere Buurten programma wordt er gewerkt vanuit een gemeentelijk kernteam. Per buurt wordt het kernteam aangevuld met betrokkenen die specifiek nodig zijn voor de buurtaanpak bij een bepaalde buurt. Deze betrokkenen kunnen zowel interne als externe partners zijn. De keuze aangaande welke partners betrokken worden wordt gedaan op basis van analyses (monitoringsgegevens), gesprekken in de buurt (wat speelt en leeft er precies) en een uitgebreide stakeholderanalyse op basis van de Factor-C methodiek. Dit resulteert in een samenwerking tussen diverse partijen (netwerk) waarbij het kernteam van Betere Buurten deels hoofdzaak facilitator en coördinator is voor partners en zelf aan de lat staat voor de herinrichtingsplannen (inclusief uitvoering) voor de buurt. Naar de buurt toe is het team van Betere Buurten het centrale aanspreekpunt voor alle bewoners, partners et cetera.

Tweewekelijks vindt er zowel een overleg plaats tussen de kernteamleden en de voor deze buurt specifieke projectleiders per pijler. Tevens vindt er tweewekelijks een bestuurlijk overleg plaats met de portefeuillehouder.

Binnen het kernteam is naast projectleiding, brede programma assistentie, integraal aanspreekpunt vanuit het openbaar- en sociaal domein ook beschikbaarheid over een communicatiedeskundige, een eigen Betere Buurten Buurtcoördinator (welke opereert naast de in de buurt aanwezige gemeentelijke buurtcoördinator), deskundigheid op het gebied van buurt-ontwerp en financiën.

Hoofddoel en subdoelen i.r.t. Pijlers:

Binnen het programma Betere Buurten zijn een hoofddoel en een 5-tal subdoelen vastgesteld. Alle interventies en projecten moeten ten minste bijdragen aan één van de (sub)doelen.

Binnen de Regiodeal wordt er gewerkt met zogenaamde Pijlers. Beschikbare budgetten zijn intern ook per pijler verdeeld en daarom is ervoor gekozen om in deze rapportage de verantwoording per pijler af te leggen. Hiervoor is het van belang om een conversie te maken tussen de Nieuwegeinse doelen en de Regiodeal Pijlers. Dit hebben wij als volgt gedaan:

- De buitenruimte in Nieuwegeinse buurten duurzaam vernieuwen, zodat bewoners ook in de toekomst prettig in hun buurt kunnen wonen (hoofddoel) -> PIJLER Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid

- een groene buurt (subdoel 1) -> PIJLER Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid
- een gezonde buurt (subdoel 2) -> PIJLER Gezondheid
- een betrokken buurt (subdoel 3) -> PIJLER Participatie, Armoede en Schulden
- een buurt voor jong en oud (subdoel 4) -> PIJLER Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid
- een schone & veilige buurt (subdoel 5) -> PIJLER Veiligheid en Ondernijning

In onderstaand schema is aangegeven langs welke wijze we gaan werken aan verschillende ambities om de gestelde doelen te bereiken:

Project opstart 2020

Er is in september 2020 een breed projectteam samengesteld waarin deskundigheid op alle pijlers is vertegenwoordigd. Hiernaast maken buurtcoördinatoren, communicatiemedewerkers en boa's deel uit van het team.

Er is een uitgebreid buurtprofiel gemaakt. We hebben een analyse gemaakt van het gebied en de belangrijkste cijfers en feiten op een rijtje gezet. Daarnaast is er een netwerkanalyse uitgevoerd. We hebben daarmee in kaart gebracht welke partijen een rol spelen in het gebied en welke netwerken er al zijn. De bedoeling hierachter is om zoveel als mogelijk gebruik te maken van en de netwerken te betrekken bij het project. De eerste gesprekken om kennis te maken, te verbinden en inzicht te krijgen in wat men voor het project en voor elkaar kan betekenen hebben plaatsgevonden.

Ook is er een uitgebreid plan gemaakt over hoe we de bewonersparticipatie gaan vormgeven en een uitvoeringsprogramma waarin de verschillende projecten zijn uitgewerkt.

Hieraan gekoppeld is er een uitgebreid communicatieplan gemaakt met een communicatiestrategie.

Door de Corona pandemie is de projectstart moeizamer verlopen dan was voorzien. Grote(re) bijeenkomsten waren niet mogelijk. Hierdoor hebben we een aantal geplande activiteiten, die samengevoegd waren in de zogenaamde 'Maand van de Muntenbuurt' moeten cancelen. De hierdoor opgelopen achterstand hopen wij in de loop van het project in te halen. Daarnaast kan de pandemie invloed hebben op de uit te voeren projecten en interventies. Mogelijk verandert de vraag en moet de aanpak 'verschuiven' om meer in te spelen op de schade die door de pandemie is ontstaan. Hierover zal naar verwachting in 2021 meer duidelijkheid ontstaan.

Voortgang per Pijler:

Pijler Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid

Openbare ruimte

Er is gestart met een uitgebreide inventarisatie van het plangebied. Deze inventarisatie bestaat uit o.a. gebiedsbezoeken, kaartonderzoek, in kaart brengen kabels en leidingen, betrokkenheidsprofielen opvragen en uitwerken et cetera.

Hiernaast zijn er diverse overleggen geweest met stakeholders, bewoners en ondernemers uit het winkelcentrum. Op basis hiervan zijn een drietal collagebeelden gemaakt voor een nieuwe inrichting van het Muntplein. Deze collages zullen gaan dienen als praatprenten om er op deze wijze achter te komen hoe en wat de bewoners belangrijk vinden bij een nieuwe inrichting.

Daarnaast heeft er vooral gedachtevorming plaatsgevonden over hoe het in hoge mate versteende gebied groener, aantrekkelijker en duurzamer gemaakt kan worden en welke interventies hiervoor nodig zijn.

Daarnaast proberen we, door de inzet van wijkcoördinatoren, verhalen uit de buurt op te halen. Door in gesprek te gaan met bewoners (in verband met de pandemie vaak één op één) hebben we inzichten gekregen in wat er speelt en leeft in de buurt. Dit alles om hier tijdens de planvorming rekening mee te houden en keuzes te kunnen maken in welke projecten en of interventies nodig zijn.

Ook heeft er opdrachtformulering en een uitvraag voor community art – Als quick win, plaatsgevonden. De Utrechtse kunstenaar Jan de Man is door de buurtbewoners gekozen met zijn inbreng: het maken van een ruim 20 meter hoge muurschildering. Deze schildering, op één van de raamloze flatgevels, wordt een vitrinekast gevuld met persoonlijke voorwerpen van buurtbewoners.

Onderzoek mogelijkheden herontwikkeling Winkelcentrum Batau

Samen met de winkeliersvereniging en de eigenaren van de twee supermarkten uit het winkelcentrum zijn de eerste gesprekken gevoerd om te kijken of het winkelcentrum zelf gedeeltelijk uitgebreid kan worden. Wat is hiervoor nodig, hoe past dit in de ambities voor wat betreft groen, toegankelijkheid, openheid en hoe kan dit bijdragen tot een kwalitatieve impuls voor het hele gebied. Samen met diverse deskundige, externe partijen wordt gewerkt aan het programma van eisen en randvoorwaarden. De verwachting is dat in 2021 een besluit genomen zal worden of dit kans van slagen heeft.

Pijler Veiligheid & Ondernijning

Samen met de ondernemers van het winkelcentrum is het KVO (Keurmerk Veilig Ondernemen) Muntplein nieuw leven ingeblazen. Diverse bijeenkomsten zijn er georganiseerd om dit samen met de ondernemers te ontwikkelen.

Ook is er een uitgebreide veiligheid enquête uitgevoerd en een plan van aanpak opgezet voor het komende jaar. Het CCV (Centrum voor Criminaliteitspreventie) is hierbij aangesloten. Aan de ondernemers is een trainingsaanbod gedaan, maar door de pandemie kon er geen gebruik van worden gemaakt. Dit zal op later moment nogmaals worden aangeboden.

Er is een sfeerbeeld Ondernijning in Batau opgeleverd. Door middel van sessies en interviews is er een eerste verkenning gedaan omtrent wat er aan ondernijning speelt in Batau. De uitvoering is gedaan door het RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra) en het programma Straatwaarde(n). Dit programma uit de regio Midden-Nederland zet in op het thema cocaïne in relatie tot de aanwas van jeugd in de handel ervan. 16 professionals hebben hier een bijdrage aan geleverd.

Hiernaast heeft er een voorverkenning van de Alles Kidzzz methodiek plaatsgevonden. Een individuele op maat aangeboden sociaal cognitieve gedragsinterventie gericht op kinderen in de bovenbouw van het basisonderwijs die een verhoogde mate van externaliserend probleemgedrag laten zien.

Bovengenoemde onderwerpen zijn en worden verder uitgewerkt en op basis daarvan zullen programma's en interventies worden uitgevoerd de komende periode.

Pijler Participatie en Armoede / Schulden

Binnen deze pijler zijn vooral voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd zoals:

- Brainstorm over behoeften en mogelijke projecten
- Inventarisatie gebied: inzicht krijgen in gebied, analyse cijfers, buurtonderzoeken etc.
- Bijeenkomsten/overleg met partners in de wijk
- Inventarisering mogelijke samenwerking met partners en organisatie in de wijk
- Overleg met de samenwerkingsgemeenten (Zeist, Utrecht uitwisseling ideeën etc.)

Op basis van deze voorbereidende werkzaamheden zijn de eerste contouren voor projecten die in 2021 zullen opstarten opgezet.

Pijler Gezondheid

Ook voor deze pijler geldt dat er vooral gewerkt is aan de voorbereiding en verfijning van het bestaande programma gezondheid.

Speciale aandacht is er voor het project Maximaal gezond. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met gezondheidscentra en huisartsen om zo meer inzicht te krijgen in de lokale situatie binnen Batau.

Voor het project Beweegaanbod op maat is er een samenwerking aangegaan met SportID en het basisonderwijs in deze buurt. Hiervoor is de MQ Scan aangeschaft en uitgevoerd op de eerste school en is de werving van een buurtsportcoach gestart en is er Voorbereiding project Maximaal gezond binnen regiodeal
-gesprekken met gezondheidscentra en huisartsen

Het project Woonzorgwijzer is in voorbereiding genomen. Hiervoor is een samenwerking met het project Galecop Gezond opgestart en is er bepaald welke data, bronnen et cetera nodig zijn om het project tot een succes te kunnen maken.

Tot slot

De start in het afgelopen jaar was bijzonder. Vooral door de beperkingen door het Coronavirus was het moeilijk een 'vliegende' start te maken terwijl pijnlijk duidelijk werd dat door de pandemie juist de wijken en buurten waar toch al het een en ander aan de hand is de grootste klappen krijgen en de problematiek snel toeneemt. Wij zijn er echter van overtuigd dat we de 4 maanden die we in 2020 aan dit project hebben kunnen werken goed hebben besteed: de werkteams zijn gevormd, de stakeholders zijn aangehaakt en worden in positie gebracht, vele mooie projecten staan in de steigers om tot uitvoering te worden gebracht. Kortom, door de inzet van velen en de financiële bijdragen van rijk en provincie staan we aan de vooravond van de uitvoering van een prachtig project die de bewoners van deze buurt dubbel en dwars verdienen!